

A 100 éves dr. Endre Árpád köszöntése

1901. január 16-án született Beregszászon. 1920-ban érettségizett Nagyváradon, majd Derecskén jegyzői gyakornoki állást töltött be.

1921-ben beiratkozott a budapesti m. kir. József Nádor Műegyetemre, ahol 1928-ban gépészmérnöki diplomát szerzett.

A Weiss Manfréd Műveknél dolgozott 1931-ig, majd munkanélküli lett. 1932 és 1939 között malom ellenőrként tevékenykedett a Tolna megyei Szakcsón, a Gabonáipari Trösztnél, majd 1940-tól a MÁV-nál Székesfehérváron volt állásban. 1940 és 1945 között az Iparügyi Minisztériumban ipar- és munkafelügyelőként dolgozott.

1945 és 1950 között az Állami Felsőipariskola mérnök tanára lett a Nép-színház utcában.

1950-től az Épületgépészeti Technikum igazgatójának nevezték ki a Váci úti iskolába. 1953 végén az igazgatói pálcát átadta Szentirmay Sándornak.

1960 és 1964 között a Felsőfokú Épületgépészeti Technikum tanszékvezetője lett a Szabó Ilonka utcában, majd 1965-től 1991-ig az ÉGT esti tagozatán mint nyugdíjas tanított anyaggyártás ismereteket és szerelőipari technológiát.

Mérnök tanárként 1945-től 1991-ig 46 évet tanított.

1972 és 1974 között a Budapesti Műszaki Egyetem hegesztő szakmérnöki tagozatán tanult, majd szerzett második diplomát és 1980-ban doktorált hegesztési technológiából.

Pályafutása során négy alkalommal kapott kiváló tanári kitüntetést és egy alkalommal az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium miniszteri kitüntetésében részesült.

Több szakmai folyóiratban (Épületgépészet, Gép, Hegesztéstechnika stb.) publikált egészen 1998-ig, 97 éves koráig.

1998-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen 70 éves gépészmérnöki jubileuma alkalmából vasdiplomával tüntették ki.

Felémelő, megható és örömteli órákat tölthetett együtt az a több mint 200 fő a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium dísztermében január 16-án, aki részese lehetett dr. Endre Árpád 100. születésnapja megünneplésének. *Ki is dr. Endre Árpád?* Röviden: mérnök tanár, aki folyamatosan képezte magát (lásd keretes írásunkat), s aki százévesen is megőrizte érdeklődését, humorát, életvidám, amit a születésnapján készített fénykép is tanúsít.

Az születésnap köszöntők tisztelettel, szeretettel és – különösen szép jubileum miatt – meghatottsággal teli sorát az utód-igazgató, Szentirmay Sándor szavai nyitották, majd Őszi Ferenc, a tanár kollégák nevében is, gratulált az „örökifjú” Árpád bácsinak. Somlai (Savanyú) István az öreg diákok nevében mondott köszöntőt, amit Dénes István, a jogutód iskola igazgatójának ünnepi gondolatai követték. Az ünnepeltet köszöntötte nemcsak a XII. kerület polgármestere, de a Mérnöki Kamara, és annak Épületgépészeti Tagozatának képviselője, a MTESZ GTE Hegesztési Szakosztályának képviselőjében Gáti József, valamint a MTESZ ÉTE képviselője is.

A hosszú és tartalmas életpálya elismeréseként Pokorni Zoltán oktatási miniszter elismerő oklevelét Denk András adta át dr. Endre Árpádnak.

Mivel Árpád bácsi az utóbbi időben nehezebben mozog, a Westel 900 egy mobiltelefonnal örvezette meg, hogy a szakmai, baráti kapcsolatok tartásában segítséget nyújtson neki az elkövetkező években is.

Dr. Endre Árpádról nagyon sok személyes anekdotát mondhatnék el, ám sokkal többet mondhat az olvasó számára a 100 éves ünnepelt humorban sem szegényes emlékező szavai, ahogyan Ő az elmúlt évtizedeket látja, ahogyan azokat értékeli, és a jövő nemzedékeknek szóló üzenete. Álljon itt néhány, az ünnepeltől idézett gondolat:

„A Premontrei Rend prépostságához három gimnázium tartozott: Kassa, Rozsnyó és Nagyvárad. Én a Nagyvárad Gimnáziumba jártam, 1912-től 1920-ig, ahol fizikatanárom, Károlyi már 1895-ben a Körös partján drótnélküli távíróval, illetve telefonnal kísérletezett. A hír szerte messzire elterjedt, így elért Rómába is. Marconi eljött Nagyváradra megnézni, miként áll itt a dolog. Láttam, hogy ha nem siet, rögtön megelőzheti Károlyi, és akkor hamar visszament Rómába szabadalmaztatni a drótnélküli telefont és távíró, ezzel ő lett a világhírű feltaláló. Károlyi eztán átment a gimnázium északi oldalára, ahol már nem fizikát, hanem római jogot adott elő olyan sikerrel, hogy az általa megfogalmazott római jogi alapokat ma is tanítják. Én csak idezhetem Károlyit, de tételét magam is vallom: „Mindenkinek a maga jussát, a maga porcióját meg kell adni, senkit sem szabad sérteni és tisztességesen kell élni.”... Aztán jött 1914, a világháború. Egy másik premontrei tanárom a Nagyvárad Napló 1916-os évfolyamában egy verset írt. A vers olyan, hogy akik Nagyváradra jártak, egymásra úgy ismernek, ha ebből a versből egy idézetet mondanak. Én elmondom, amennyire emlékszem rá: „Havas eső esik, kárognak a varjak,/ kár, kár elpusztulni a szegény magyarnak./ az elárvult magyarnak./ Szabad a madárnak ágról-ágra szállni,/ csak a mi szívünknek nem szabad fájni,/ vadul, kinnal fájni./ Mehetünk világgá, új hazát keresni,/ s ezt a délibábost véggépp elfeledni.”

...aztán beiratkoztam a József Nádor Műegyetemre, ami 1912-ben nyílt meg, a névadó, József nádor jelenlétében. ... József nádor hamar, fiatal korában megtanult magyarul, anyanyelvi szinten beszélt, és szerette a magyarságot... Azt mondják, magyarul imádkozott és magyarul gondolkodott. De jött a veres világ, első dolguk volt letérölni a nevét a Műegyetemről. De én hiszem azt, és sokan vannak, akik hisznek, hogy a rendeződő világban újra visszakérül majd a neve a nádornak. ...1928-ban lettem gépészmérnök. De 1921-ben, túl az 1918-as forradalmon és a trianoni béke okozta zűrzavaron lakásom nem volt, a balosok miatt nem lehetett lakást kapni... a Műegyetem Segélyegyletében, ahol Veér Tibor, a későbbi államtitkár, elnök javasolta, hogy menjek el a Timót utcába, s ott Pusztai Páltól érdeklődjem. A Timót utcában a hadirokkantoknak volt egy műhelye, ahol segédeszközöket gyártottak... egyetlen szoba volt, tíz férőhellyel, amiben a nemrég Oroszországból, a hadifogságból visszatértek közül tíznek volt hely, mindegyik hadnagy és főhadnagy volt. Nekem nem jutott hely, de mellettük, egy kitört ablakú, szalmazsákokkal telerakott raktárban meghúztam magam. Így is történt, aztán karácsonyra már én is bekerültem a nagyszobába. Hideg volt, fázunk, éhezünk, de fiatalok voltunk, túléltük. ...Valamiből meg kellett élni. Először a Lakatos Ipartestület tagdíjbeszedője lettem, de amerre csak jártam, minden lakatosüzlet be volt zárva, hisz nagy volt a munkanélküliség... Aztán a Kereskedők Lapját hordtam ki, de a kuncsaftok mind a harmadik-negyedik emeleten voltak, lépcsőn kellett fölmenni, nem bírtam a lépcsőt. Aztán a Pénzüntézet Központban kaptam állást: 11-től 3 óráig az ebédet hordtam tálcán az alkalmazottak részére, magáért az ebédért.... Ilyen apró dolgok játszottak közre, úgyhogy a mérnöki oklevelet nem négy, hanem csak nyolc év alatt szereztem meg. Ilyen volt akkor a diákélet. Aztán jött az oklevél. A gazdasági nehézségek miatt mérnökként nem tudtam elhelyezkedni, de állást kaptam a Weiss Manfrédnál, bejuttattam villanszerelő segédmunkásnak, így bejáratos voltam a gyár valamennyi üzemébe. Az ott tapasztaltakat aztán később, mint tanár, fel tudtam használni. ...Aztán sikerült eljutni az Ipariskolába tanárnak, ami nem sokára megszűnt, pedig annak a tanári fizetése nem a miniszter utána következett, hanem olyan egyforma nagyságú volt. Egyik-másik tanárnak még az 1914-es világ előtt Fiumében jachta is volt a tengeren... Az ipariskolák helyett technikumok lettek. Én az Épületgépészeti Technikumnak az első igazgatója lettem. A technikumot meg kellett indítani, a tantestületet is meg kellett szervezni. ...Később az iskola kettévált, lett belőle felsőfokú intézmény meg szak-középfiskola. Én a felsőfokra kerültem, tanszékvezető tanárnak. Aztán nyugdíjaztak, nem mentem le az iskolával Pécsre, a Pollack Mihály Főiskolára, itt maradtam Pesten a középfokon, tehát a szak-középfiskolában, és itt tanítottam másodállásban, nyugdíjasként. Közben 1972-től 1974-ig egy újabb oklevelet szereztem, mégpedig jeles diplomával. Utána nyolcvanéves koromban – mivel akkor már ráértem – ledoktoráltam, 91 éves koromig tanítottam, amikor egy agyérgörcs ért, de megmaradtam. És örömmel konstátalom, hogy itt, akik itt vannak, mindet ismertem, mindegyiket szerettem, és most mindegyiknek minden jót kívánok az elkövetkezendő időkre.”

Végül Árpád bácsi idézte Pósa Lajos szavait: „Bárhova visz a szerencséd, ezt a hazát szeresséd.”, majd Tolnay Klári szavait ajánlotta az utókornak: „Ajándék minden perc, minden óra, és maga az élet.” Búcsúzóul Sárdi Gyulát, a Műegyetem épületének tervezőjét idézte: „Majd legközelebb folytatjuk.”

Legyen ez tudósításom végszava és kívánjuk mind dr. Endre Árpád mérnök-tanárnak, mind pedig magunknak, hogy így legyen még nagyon sokáig.

Dr. Tóth László
egyetemi tanár